

Can Xicola

Figaró-Montmany

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Vall de Vallcàrquera
Emplaçament Can Xicola s/n. Davant l'església de Sant Pere de Vallcàrquera.

Coordenades:

Latitud: 41.72566
Longitud: 2.2887
UTM Est (X): 440839
UTM Nord (Y): 4619562

Classificació

Número de fitxa 08134-95
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XIV-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 000100DG41G003

Fitxes associades:

[Molí de Vallcàrquera](#)

[Font del Molí](#)

[Bassa del molí de can Xicola](#)

Autoria de la fitxa Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: dl., 31/01/2005 - 00:00

Descripció

Conjunt arquitectònic format per un mas, l'era i una sèrie d'annexes de caire ramader. El cos principal està compost per un edifici de planta baixa, amb un primer pis i una segona planta sota teulada. Tota l'estructura presenta una coberta a dues vessants orientada d'est a oest i feta amb teula aràbiga. La tècnica constructiva utilitzada és basa en el treball de la pedra i la construcció de filades, més o menys regulars de pedra local i ben desbastada lligada amb fang i abundant morter de calç. Les obertures es disposen a totes les façanes, amb algunes portes i finestres amb motllura bisellada. L'edifici s'ha anat ampliant i modificant fins a l'actualitat. La Façana est, és la principal, presenta una estructura força simètrica, bé que presenta diverses reformes. La porta és adovellada, amb arc de mig punt; es va escapar quan es va construir el balcó de la planta noble. En una de les finestres de la planta situada sota coberta, la del costat est, hi ha pedres de brancal que han estat aprofitades d'un altre element, segurament original del mateix mas. Davant la façana de migdia, tancant la lliça pel costat oest, hi ha un petit edifici annexat que forma l'antiga casa dels masovers. A la planta baixa es disposen diverses estances, antigament utilitzades com a magatzem i pel bestiar. La sala noble de la casa, situada a la primera planta serveix de distribució a les diferents habitacions, com era tradicional en aquest tipus de construcció rural. Conserva un pica monolítica i, una fornícula que hauria funcionat com a capelleta particular. Les diverses construccions annexes es disposen a la banda de la riera de Vallcàrquera, es tracta d'estructures de planta rectangular amb diversos accessos i on es guardaria el bestiar. Cal assenyalar que l'era s'obre a la façana principal, es tracta d'una era pavimentada amb blocs de pedra, més o menys ben desbastats i disposats de forma irregular. Just per darrera el mas ens trobem la porta d'accés a Sant Pere de Vallcàrquera. Part del mas fa de mur perimetral de la petita església i en aquest punt, al mur de migdia s'hi va construir un rellogge de sol, actualment aquest no funciona ja que un dels xiprers situat dins el recinte cultural li fa ombra.

Observacions:

Fitxa a IPAC però es descriu les cases dels miners n. ACCN: 29144

Història

La història del mas Xicola va estretament lligada a la de l'església parroquial de Sant Pere de Vallcàrquera i a les possessions dels Centelles en aquesta zona. L'església és una edifici del segle XII, del romànic tardà amb abundants reformes i modificacions, sobretot al llarg del segle XVI i XVII, una de les quals vers el 1679, data que figura en el nou portal de ponent. El 1961 es comença una restauració que no va continuar i actualment guarda antics retaules amb pintures del segle XVII i alguns elements d'escultura notables. El 1870 la parroquialitat es va traslladar al poble del Figaró quedant l'església reduïda a usos secundaris. El mas Xicola ja apareix a la documentació des del segle XIII, i la seva presència serà una constant en els diversos fogatges 1497, 1552 i les nombroses visites pastorals. Els habitants d'aquest mas, un dels més influents de la parròquia de Vallcàrquera, van arribar a desenvolupar un paper important en la història del municipi. Precisament, Pere Xicola és el batlle millor documentat. Encara que l'any 1318 el mas Xicola pertanyia al domini de Simó de Bell-lloc, la relació entre aquests senyors i els Centelles expliquen que el mas Xicola paregui sota domini dels senyors de Centelles a finals del segle XV, quan Galceran de Centelles confirma a Salvi Xicola l'establiment d'unes feixes de terra situades prop del mas, i a mitjan segle XVI quan Toda de Centelles ordenà el capbreu general del comtat i confirmà l'establiment del mas i de les seves terres. Es dona el cas que Pere Xicola és el primer batlle del qual es té la certesa que és natural del propi terme de Montmany. Fent les funcions de batlle per primera vegada el setembre de 1354. Aquest ja feia de batlle del castell abans de la venda dels drets jurisdiccionals de la corona sobre la fortalesa i terme el 1357, i va continuar exercint altres anys durant molt de temps en aquest càrrec amb les funcions d'àrbitre i de recollida i lliurament de delmes. Al llarg de l'època moderna es documenten com a batlles de Montmany Pere Xicola (1354-1371) i Antoni Xicola (1520-1524). El mas seguirà les vicissituds històriques de la zona amb importants daltabaixos en el decurs de les guerres remences, la guerra de la independència i les

posteriors guerres carlines. Actualment al mas hi viuen uns masovers que mantenen l'estructura original de la casa i treballen part de les terres, sense tenir bestiar.

Bibliografia

OLIVER, J. 2000. Història de Figaró-Montmany. Vol. 1: Figaró abans de ser-ho, Ajuntament de Figaró-Montmany.

